

## ဓါတ်ပုံ တစ်ပုံ ကို ဖွဲ့စည်း ရာတွင် အလွန် အရေးပါသည့်

### Leading Lines

ဓါတ်ပုံတွင် အလွန် အရေးကြီးသော Golden Rule ဟု ဆိုရမည့် ဥပဒေသ တစ်ခု ရှိသည်။ အဆိုပါ ဥပဒေသ မှာ “ တစ်စုံတစ်ဦးသောသူသည် မိမိ၏ ပုံရေ ရောက်လျှင် ကြိုက်သည် ဖြစ်စေ မကြိုက်သည်ဖြစ်စေ ” ရပ် ” ကိုသွားကာ ခဏ တဖြုတ်ဖြစ်စေ ကြည့်လိုက် စေနိုင် လောက်သော ဆွဲဆောင်မှုရှိရမည် ” ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဤ သို့ ဖြစ်စေ လောက် သည့် ပုံသည် အောင်မြင်သော ပုံဖြစ်သည် ဟု ဓါတ်ပုံပညာရှင်များ ဆိုလေ့ ရှိကြပါသည်။

ဤကဲ့သို့သော ဆွဲ ဆောင် နိုင်စွမ်းကို ဖွဲ့စည်းသည့် Composition တွင် ညွှန်း လိုင်းဟု ခေါ်ရမည့် Leading Lines များသည် အလွန်အရေးကြီးသည့် အခန်း ကဏ္ဍ တွင်ပါဝင်နေပါသည်။ Lines ဟုဆိုရာတွင် လမ်း၊ ခြံစည်းရိုး၊ ကိုင်းကျနေသည့် သစ်ကိုင်း၊ တန်းစီနေသည့် ခလေးများ စသည်တို့ အားလုံးပါသည်။

လူ ဆိုသည်က စူးစမ်းသော သဘော သဘာ ( ) ရှိသော သတ္တဝါ ဖြစ်သဖြင့် နူးညံ့ စွာ ဖွဲ့စည်း ထားသော လိုင်း ( Subtle Line ) ဖြစ်စေ ထင်းနေအောင် ဖွဲ့စည်းထားသည့် လိုင်း ( Dominant Line ) ဖြစ်စေ ထို လိုင်း အတိုင်း ပြလိုသည့် နေရာ ရောက် အောင် လိုင်း ဆွဲခေါ်ရာ သို့ လိုက် ကာ ကြည့်ပါ လိမ့်မည်။

လိုင်း ဟု ဆိုရာတွင် ရေပြင်ညီ လိုင်း ( Horizon Line )၊ ဒေါင်လိုက် လိုင်း ( Vertical Line )၊ ဒေါင့် ဖြတ်လိုင်း ( Diagonal Line ) စသည့် မည်သို့သော လိုင်း ဖြစ်စေ ကြည့်သူအား လိုင်း အလိုက် သက်ဆိုင်သော ခံစားချက် တုန် ပြန်မှု ကိုပေး နိုင်စွမ်း ရှိသည် ဆိုသောအချက်မှာ တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ ဓါတ်ပုံသမားများ ယေဘုယျ လက်ခံ ထားသည့် အချက် ဖြစ်သည်။



ရှု ခင်း ပုံများတွင် ဒေါင်လိုက်လိုင်း ( Vertical Line )၊ သည် ကြည့်သူ၏ ခွန်အား နှင့် စွမ်းအင် ( Strength and Power ) တို့ ၏ ခံစားမှု ကို စေ့ဆော် နိုင်ပြီး ရေပြင်ညီ လိုင်း ( Horizon Line )၊ ငြိမ်းချမ်းမှု နှင့် ချမ်းဆိပ်ငြိမ် မှု ( Peace and Tranquility ) ကို စေ့ ဆော် နိုင်သည့် စွမ်း အားရှိသည်ဟု ဆိုကြသည်။

ဓါတ်ပုံ များတွင် လိုင်း သည် လွန်စွာ အရေး ကြီး သည်။ ရံဖန် ရံခါ ကြည့် သူ သတိ မထားမိ နိုင် အောင်ပင် လိုရာသို့ ဆွဲ ခေါ် သွားနိုင်စွမ်း ရှိသည် ကိုတွေ့ ရသည်။ ကြည့် သော သူအဖေ နနင်မှု ၎င်းသည် မည်သည့် အတွက်ကြောင့် ဤသို့ ကြည့် နေပါလိမ့် ဟုပင် မသိလိုက် နိုင်သည့် အနေ အထားမျိုး ဖြစ်စေသည်။



အထက်ပါ ပုံကိုကြည့် လျှင် ရှေ့တွင်ရှိ လှေခါး လက်ယမ်း များက ကြည့် သူကို ပုံ၏ အတွင်း အထိ ဆွဲ ခေါ် သွားသည် ကို တွေ့ နိုင်သည်။

ပုံတွင် လိုင်းကို စနစ်တကျ နေရာချထားပါမူ ကြည့်သူအား နက်ရှိုင်းသော ဖန်ဆင်းသည့်အမြင်ဆန်း ( Illusion of Depth ) ကို ပေးနိုင်စွမ်း ရှိပေသည် ။ လိုင်းကို မျက်စေ့ ဖြင့် တိုက်ရိုက် မြင် နိုင်လောက်သည့် အနေအထား မျိုး ချဉ်းသာ မဟုတ်ဘဲ ဥပမာ အားဖြင့် မီးရထားလမ်း ရေ ချောင်း ကဲ့သို့ ပုံ၏ သဘော ကိုယ်၌ ကပင် လျှင် အဖြောင့် သဘော ဖြစ်စေ ကွေ့ကာ ပိုက်ကာ ဖြစ်စေ နူးညံ့ သိမ်မွေ့ စွာ ဖြစ်ပေါ် နေသည့် လိုင်းများသည် ကြည့်သူကို လိုရာ Center of Interest ထံသို့ ဆွဲ ခေါ် သွား နိုင်စွမ်း ရှိသည်။





အထက်ပါ ပုံ ကိုကြည့်ပါက ကြည့်သူသည် အနီရောင် လိုင်း ဆွဲ ထားသည့် ရေ ချောင်း တစ်လျှောက် လိုက်ကြည့် ပေလိမ့်မည်။ ထို လိုင်းသည် ထင်းနေ အောင် ရှိနေသည့် လှေခါး လက်ယမ်း ကဲ့ သို့။ Dominant လိုင်း မဟုတ် ဘဲ သိမ်မွေ့ စွာ ရှိနေသည့် Subtle လိုင်း မျိုး ဖြစ်သည်ကို တွေ့ နိုင်ပါသည်။

ဓါတ်ပုံ သမားများသည် leading Lines များ၏ စွမ်း အင် နှင့် သက် ပင် လှုပ်ရှားမှု သဘောကို ဖန်တည်းကာ ကြည့်သူအား ၎င်းပြလိုသည့် Subject ၏ အနီး ပတ်ဝန်းကျင် သို့ ခေါ်ဆောင်သွား သည်။

### Leading Line

ဓါတ်ပုံ အနုပညာ သမားများသည် အဆိုပါ ပါ Line Composition ကို အတော် ကျယ်ပြန့် စွာ သုံး ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ အကြောင်း မှာ သာမန် အားဖြင့် ကြည့် သူ ငြီးငွေ့ စေနိုင်သည့် ပုံ ကို စိတ် ပင်စားမှု ရှိလာစေရန် ဖွဲ့စည်း ဖန်တည်း ကြခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပုံ တစ်ပုံတွင် အားကောင်းသည့် ဒေါင့်ဖြတ်လိုင်း၊ သိမ် မွေ့သည့် မျဉ်း ကွေး မည်သို့၊ သော မျဉ်းပင် ဖြစ်စေ ကြည့် သော သူ ကို Center of Interest ထံ သို့ ဆွဲ ခေါ် သွားသည် ချဉ်း သာ ဖြစ်သည်။

### Leading Lines ဖန်တည်း သည့် နည်း များ။

(၁) လမ်းညွှန် အမှတ်အသား၊ တိုင်များ၊ လှေ ခါးထစ်များကဲ့သို့ ထပ်ဆင့် ပေါ်နေသည့် ပုံ ရိပ်များ ( Repeating Patterns ) ကို ရှာ ကြည့်ပါ။ ယင်းတို့ကို ပုံ တွင် စည်းချက် နှင့် သက် ဝင် လှုပ်ရှားမှု (Rhythm and Motion ) သဘော မျိုး အဖြစ် ထည့် သွင်း ဖွဲ့ စည်း နိုင်ပါသည်။ အောက်ပါ နမူနာ (ပုံ-၁) ကိုကြည့်ပါရန်။ Repeating Patterns ဖြစ်နေသည့် ဘေးရှိ ရုပ်တု များကို Leading Lines များအဖြစ် သုံးထားသည်ကို တွေ့ နိုင်သည်။



(ပုံ-၁)



(၂) မိမိ မည်ကဲ့သို့ ပုံမျိုးရိုက်သည်ကို သဲကွဲစွာ ဖော်ဆောင်နိုင်မည့် အား  
 ကောင်းသော လိုင်းများကို သုံး ရန် ။ ဒေါင်လိုက် မျဉ်း ရှည် များသည် ဒေါင်လိုက်  
 Vertical Subject ကို အားဖြည့်ပေးပြီး ရေပြင် ညီ လိုင်းသည် ရှုခင်း များရိုက်ရာတွင်  
 အားဖြည့် ပေးသည်။ ပုံတစ်ပုံ၏ မလို လားအပ်သည့် နေရာ ပိုများကို ဖြတ် တောက်  
 ရာ တွင်လည်း အားကောင်း သည့် လိုင်း များ သုံး ၍ Frame လုပ် နိုင်သည်။  
 အောက်ပါ နမူနာ ပုံ (၂) ကိုကြည့်ပါရန်။



(ပုံ-၂)

သို့ ရာတွင် မကြာ ခန့် ဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း ဓါတ်ပုံ ဆိုင်ရာ ဥပဒေသ များ သည် ကျောက် ထက် အက္ခရာ တင်ထားသည့် အရာ များမဟုတ်ဘဲ အနုပညာ ဖန်တည်း မှု သာ ဖြစ်၍ အစဉ် စမ်း သပ်ကြည့် ပါ ၊ ပေါ်ထွက်လာသည့် ရလဒ် ကိုကြည့် ပါ။ သုံးသပ်ပါ ဟု ဆိုခြင်းပါသည်။

(၃) ကင်မရာကို အနည်းငယ် စောင်း ရိုက်ပါ။ ဤသို့ ဖြင့် လိုင်းများ ပို၍ ပေါ်လွင် လာပေမည်။ Wide Angle Lens များက လိုင်းများကို ဆွဲ ချဲ့ ကာ ကွေး သွားစေပြီး၊ Telephoto Lens များက လိုင်းများကို ဆွဲချဲ့လိမ့်မည်။ အောက်ပါ (ပုံ-၃) ကြည့်ပါရန်။



(ပုံ-၃)

(၄) ငြိမ်သက်ကာ ငြီးငွေ့သွယ်ရာ Horizon ရေပြင်ညီလိုင်း များကို သုံး သည် ထက် Broad Sweeping Diagonal ဒေါင့်ဖြတ် လိုင်း များကို သုံးပါ။ ဒေါင့်ဖြတ် မျဉ်းသည် ပုံကို တင်းအား (Tension) ပေးပြီး ကြည့်သူအား နောက် ဘာ ဖြစ် လာ



ဦးမလဲ " What Happen Next ." ဆိုသည့် စိတ်ကိုပေါ်စေသည်။ အောက်ပါ ပုံ (၄၊ ၅၊ ၆) တို့ ကို ကြည့်ပါရန်။



(ပုံ-၄)





(ပုံ-၅ နှင့် ၆)

(၅) ပုံကို ရိုးရှင်းစွာ တင်ပြပါ။ မည်သူကမျှ ရှုပ်ထွေးနေသည့် ပုံ တစ်ပုံရှေ့တွင် အကြာကြီး ရပ်ကာ ဘယ်ဟာက Center of Interest ပါလိမ့် ဟူ၍ ရှာနေ လိမ့်မည် မဟုတ်။ Center of Interest ကို ထင်းနေအောင် ရိုးရိုးလေး ပြပါ။

ဓါတ်ပုံ သမားများသည် Diagonal Line ကို Strong Sense of Action or speed ရလိုသည့် နေရာမျိုး တွင် သုံးလေ့ ရှိ သည်။ Fashion, Landscape, Natural History သမားများက မျဉ်ကွေး ( Curve ) ကို သုံးကြသည်။ အသုံး အများ ဆုံးမှာ

ယခင် Article များတွင် လည်း ဖော်ပြ ပြီး ခဲ့သည့် “ S Curve ” ဖြစ်သည်။ “ S Curve ” သည် ပြလိုသည့် Center of Interest ထံ သို့ သိမ်မွေ့ စွာ ဆွဲ ခေါ် သွားသည့် လိုင်း ဖြစ်သည်။

အောက်ပါ ပုံမှာ ဓါတ်ပုံ ၈ ရိုက်သည့် ဂျိလ်များ landscape ရိုက်ရာတွင် အလွန် အမှား များတတ်သည့် Horizon- Water Line ဖြင့် ပုံကို အညီအမျှ တစ် ဝက် ခွဲ လိုက်သည့် အမှား ဖြစ်သည်။ သတိထား ရှောင် ရှား ရန်လိုပါသည်။



Water Line ဖြင့် ပုံကို အညီ အမျှ နှစ် ပိုင်း ပိုင်း ထားသည့်ပုံ။ ကောင်းကင် နှင့် မြေ ပြင် တွင် လည်း တစ်သဘောတည်း ဖြစ်ပါသည်။

အချုပ် အားဖြင့် ဆိုရ ပါလျှင် Composition တွင် Leading Lines များအားကောင်း သည် ဆိုစေကာမူ အခြားသော Framing, Strong Colour, Quality of Light တို့ နှင့်ပါ တွဲ သုံးရန် လိုသည် ကို သတိပြု ရပါမည်။

\* ( နမူနာ ဓါတ်ပုံများမှာ စာအုပ်များမှ ကူးယူ ထားသော အရည်အသွေးသာ ဖြစ်ပြီး မူရင်း အရည် အသွေး မဟုတ်ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။ )